

АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА ПРОЦЕСУ РИНКОВИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ В УКРАЇНІ

Іваненко А.П., Просяник А.Г.

Неодмінною складовою переходу України до ринкових відносин є створення нових підприємницьких структур та приватизація підприємств. Цей перехід зумовив еволюцію відносин власності типів суб'єктів господарювання в напрямі забезпечення їхнього розмаїття. Процеси ринкових перетворень актуалізували в Україні теоретичні дослідження підприємництва та підприємств як державного, так і приватного сектора.

Важливу роль у забезпеченні ефективних форм і методів господарювання на вітчизняних підприємствах все більш відіграє аналіз фінансового стану підприємства, який відповідає за відбір, оцінку та інтерпретацію фінансових, економічних та ін. даних, що впливають на процес прийняття фінансових та інвестиційних рішень. І хоча сам термін „фінанси” за останні роки пройшов через певні еволюційні зміни та суттєво ускладнився, фінансові аналітики в країнах з ринковою економікою (з Україною включно) традиційно займаються розрахунком коефіцієнтів, статистичним аналізом, складанням трендів для прогнозування та ін. подібними оцінками.

Основний розвиток методів аналізу фінансового стану підприємства проходив переважно в США та Західній Європі, бо розвиток та ускладнення механізму ринкової економіки неодмінно спричиняють вдосконалення його методів. Втім, економічні реалії в Україні, як і в більшості сусідніх з нею країн, мають певну специфіку, що вносить корективи у традиційну методологію аналізу. Зокрема, середовище, в якому функціонують вітчизняні підприємства характеризується безперервними і часто „раптовими” нововведеннями в фіскальному законодавстві, суттєвими змінами процентних ставок та валютних курсів, різкими коливаннями цін на ресурси, а також відносно високими темпами інфляції. Особливістю

формування цивілізованих ринкових відносин в Україні є також посилення впливу таких чинників, як загострення і так жорсткої конкурентної боротьби, нерівномірні і неоднорідні технологічні зміни, постійне вдосконалення методів технічної обробки економічної інформації. По мірі настання змін в економічному середовищі України, методи аналізу фінансового стану підприємства в ній перманентно вдосконалюється.

Ефективне виробництво та реалізація якісної продукції позитивно впливають на фінансовий стан підприємства. Збої у виробничому процесі, погіршення якості продукції, ускладнення з її реалізацією ведуть до зменшення надходження коштів на рахунки підприємства, внаслідок чого погіршується його платоспроможність. Очевидним також є і зворотній зв'язок, який полягає у тому, що відсутність коштів може призвести до перебоїв у забезпеченості матеріальними ресурсами, а отже, і у виробничому процесі.

Вагома роль ефективного аналізу діяльності підприємства в Україні витікає з того, що у виробничій діяльності українських підприємств ще досить частими бувають випадки, коли начебто і добре працююче (у власне виробничому сенсі) підприємство відчуває фінансові ускладнення, що зазвичай буває зумовлено недостатньо раціональним розміщенням та використанням наявних фінансових ресурсів саме через неефективне застосування фінансового аналізу. Ефективний же економічний аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства використовує весь комплекс доступної інформації, носить оперативний і одночасно стратегічний характер, цілком підпорядкований волі керівництва підприємством. Такий аналіз дає можливість реально оцінити стан справ на підприємстві, досліджувати структуру собівартості як всієї випущеної і реалізованої продукції, так і собівартість окремих її видів, склад комерційних і управлінських витрат, дозволяє з необхідною точністю вивчити характер та результати відповідальності окремих осіб за дотриманням бізнес-планів та багато ін., створюючи тим самим арсенал необхідного інструментарію ефективною оптимізації господарювання економічних суб'єктів.